

Temanotat

Bagdad – byens endrede karakter og sikkerhetssituasjonen per november 2008

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Arbeids- og inkluderingsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Rapportene er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2008

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A
Postboks 8108 Dep
N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

Bagdad – byens endrede karakter og sikkerhetssituasjonen per november 2008

INNHold

1. Innledning	4
2. Endringer i Bagdad de siste årene	5
2.1 Endringer i de enkelte distriktene	6
2.1.1 <i>Kart over Bagdad</i>	6
2.1.2 <i>9 Nissan (Nye Bagdad)</i>	7
2.1.3 <i>Adhamiyah</i>	7
2.1.4 <i>Kadhimiyah</i>	7
2.1.5 <i>Karadah</i>	8
2.1.6 <i>Karkh</i>	8
2.1.7 <i>Mansour</i>	8
2.1.8 <i>Rasheed</i>	9
2.1.9 <i>Rusafa</i>	9
2.1.10 <i>Sadr City</i>	9
3. Den generelle sikkerhetssituasjonen i byen	11
3.1 Hvilke områder er tryggere enn andre?	11
3.2 Situasjonen for de ulike gruppene	12
4. Grunner til at volden har blitt redusert	13
5. Vil situasjonen holde seg rolig?	14
5.1 Forhold som taler mot at situasjonen vil holde seg rolig	14
5.2 Forhold som taler for at situasjonen kan holde seg rolig	14
6. Kilder	15
6.1 Skriftlige kilder	15
6.2 Muntlige kilder	17

1. INNLEDNING

Bagdad er delt mellom øst og vest av elven Tigris. Byen er inndelt i 89 offisielle nabolag og ni distrikter (Institute for the Study of War 2007).

Fem av Bagdads ni distrikter ligger øst for Tigris. Disse er: 9 Nissan (Nye Bagdad), Adhamiyah, Karadah, Rusafa og Sadr City. De fire distriktene vest for Tigris er: Kadimyah, Karkh, Mansour, Rasheed (se kart på side 6).

Før invasjonen i 2003 hadde Bagdads lokale myndigheter ansvaret for kommunal tjenesteyting, men fra april 2003 fikk nabolagene og distriktene også politisk innflytelse. Hvert av nabolagene og distriktene fikk da valgte råd som i tillegg til ansvaret for kommunal tjenesteyting også var ansvarlige for å velge Bagdads byråd. Byrådet består av valgte representanter fra distriktsrådet som igjen representerer nabolagskomiteene.

Bagdad har om lag 7,1 millioner innbyggere (COSIT 2007). Det har vært store forflytninger av befolkningen mellom bydelene, så tallene er usikre. Det antas at det er om lag 560 000 internt fordrevne personer i Bagdad (Morton & Burnham 2008; UNHCR 2008).

Befolkningen i Bagdad representerer alle etniske og religiøse grupper i Irak, men dominerende grupper er arabiske shia- og sunnimuslimer i tillegg til en forholdsvis betydelig andel kristne.

2. ENDRINGER I BAGDAD DE SISTE ÅRENE

Folkeforflytningene i Irak har de seneste årene økt pga. vold knyttet til religiøse og etniske motsetninger. De største forflytningene fant sted i kjølvannet av bombingene av al-Askari-moskéen i Samarra by 22. februar 2006 (International Medical Corps 2007: 6). Ingen ble drept som følge av bombingene, men moskéen var et av shiamuslimenes helligste symboler og fremprovoserte hevnaksjoner fra shiamuslimske militante. Om lag 170 personer ble drept i løpet av de to dagene som fulgte etter bombeaksjonen (Worth 2006). Situasjonen var spesielt spent i Bagdad. Her tok folkeforflytningene form av vidtgående fordrivelser på religiøst grunnlag som toppet seg utover 2006 og 2007. Bosetningsmønsteret i byen er etter dette blitt sterkt forandret.

Internt fordrevne personer (IDPs) flytter dit de føler seg tryggere eller har slektninger, eller begge deler. Folk har som oftest ikke hatt mulighet til å selge eller leie ut husene sine før de har måttet flykte – dette har blitt stoppet av militante grupper. En del sunnifamilier som måtte flykte fra shiadominerte områder som Hurria, Shuala, Hay al-Ames (Bagdad), Al Shaab og Hay Aur (nær Sadr City) har flyttet inn i hus som er forlatt av shiamuslimske familier i Abu Ghraib (International Medical Corps 2007: 9).

Forruten Sadr City har alle distriktene i Bagdad vært befolket av en blanding av sunnier, shiaer og kristne. Som følge av fordrivelsene er i dag befolkningssammensetningen i distriktene langt mer homogen, selv om det fortsatt er enklaver med minoriteter i de fleste distriktene.

I all hovedsak er det sekterisk vold mellom sunni- og shiagrupper som har vært dominerende i Bagdad. Da shiamilitserne i 2006 begynte å angripe sunnibefolkningen som følge av bombingene av al-Askari-moskéen, søkte sunniene beskyttelse i al-Qaida. Al-Qaida i Irak og tilknyttede sunnigrupper hadde base i distriktene vest i Bagdad i 2006, og de sto sterkest i Doura i Rasheed-distriktet og i Ghaziliyah i Mansour-distriktet. Al-Qaida utførte de fleste av sine operasjoner øst for Tigris i de shia-dominerte områdene.

Ulike shiamilitser som var basert i Sadr City bredte sin virksomhet inn i nærliggende distrikter som Adhamiyah, Kadimiya og Rasheed.

I februar 2007 iverksatte amerikanske og irakiske styrker en sikkerhetsplan for Bagdad, kalt Operasjon Fardh al-Qanoon, som kan oversettes til 'håndhevelse av loven'. Ifølge Iraks statsminister, Nouri al-Maliki, besto planen i å tvinge lov og rett på enhver som utførte straffbare handlinger (Multi-National Force-Iraq 2007). Flere amerikanske og irakiske styrker ble plassert rundt i byen og sjekkpunkter ble etablert.

I løpet av tiden som har gått etter iverksettelsen av sikkerhetsplanen har volden blitt kraftig redusert i Bagdad, og den er nå på nivå med forholdene slik de var i 2004 og 2005.

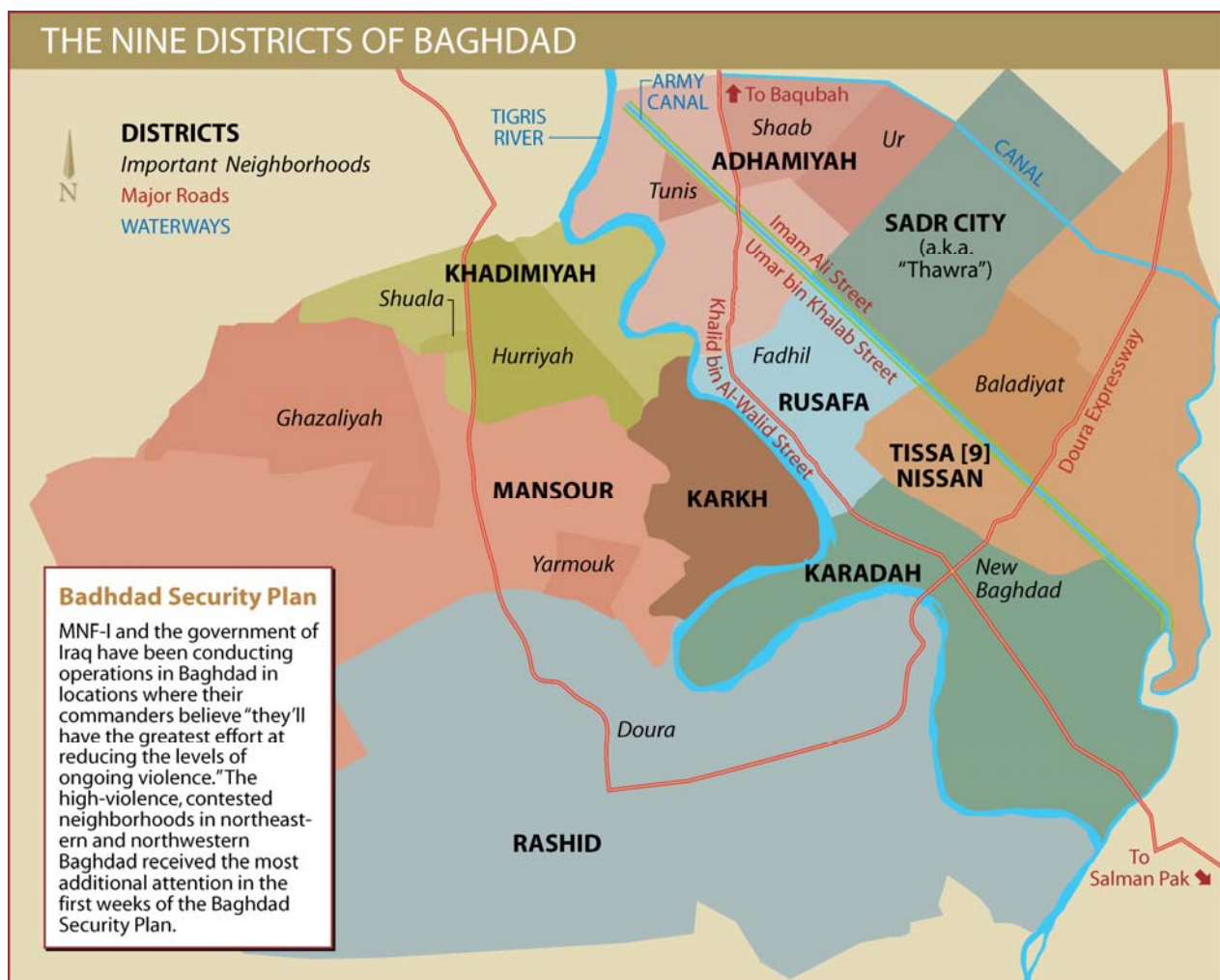
Nedenfor følger en gjennomgang av de endringer som har funnet sted på distriktsnivå i løpet av de siste årene i Bagdad. Gjennomgangen er hovedsakelig basert på en rapport fra Institute for the Study of War, et uavhengig amerikansk forskningsinstitutt, som ble publisert i november 2007.

Det har ikke vært mulig å innhente like detaljert kunnskap om endringene etter november 2007, bortsett fra for bydelen Sadr City. Men da antall angrep har blitt sterkt redusert i løpet av 2008, er det grunn til å anta at tvangsflyttingene har avtatt i denne perioden.

Landinfos erfaring tilsier at man ikke bør være varsom med å legge for mye vekt på sikkerhetsoppdateringer på nabolags- og distriktsnivå, da forholdene endres fortløpende.

2.1 ENDRINGER I DE ENKELTE DISTRIKTENE

2.1.1 Kart over Bagdad

Kilde: Institute for the Study of War

2.1.2 9 Nissan (Nye Bagdad)

Distriktet, som har navnet etter en irakisk helligdag 9. april, er lokalisert i øst. Diyala-elven renner langs distriktets østgrense. 9 Nissan grenser til Sadr City i nordvest og er sterkt infiltrert av Jaysh al-Mahdi (JAM) og andre shia-militser. Før 2003 var området bebodd av både sunni- og shiamuslimske arabere samt av kristne og palestinere. Det var et utpreget middelklassestrøk. Området har imidlertid endret karakter siden 2006. JAM-ekstremister har bidratt til å utrenske sunnimuslimer og kristne slik at hele distriktet nå hovedsakelig er befolket av shiamuslimer.

Kriminelle shiagrupper og iranskstøttede militser utgjør den største sikkerhetstrusselen i dette området, ikke minst for koalisjonsstyrkene. Under Bagdads sikkerhetsplan (Operasjon Fardh al-Qanoon) ble det satt inn store styrker her for å slå ned på aggressive militante grupper, og antall bombeangrep har gått betraktelig ned.

2.1.3 Adhamiyah

Adhamiyah var et område med blandet sunni- og shiabefolkning. Etter bombingene av al-Askari-moskéen i Samarra, 10 km nord for Bagdad, i februar 2006 begynte shiaene å angripe sunnibefolkningen i Adhamiya (kidnappinger og målrettede attentat). Flere sunnier ble fordrevet av shiamilitser. I dag er det kun ett av nabolagene i distriktet, Adhamiyah (samme navn som hele distriktet), som har en enklave befolket av sunnimuslimer.

Som følge av volden rettet mot sunniene, søkte flere og flere sunnier i årene 2006 og første halvdel av 2007 beskyttelse fra al-Qaida. Denne enklaven i Adhamiyah distriktet ble derfor en høyborg for al-Qaida.

Koalisjonen og irakiske styrker har siden februar 2007 med sikkerhetsplanen gjort mye for å gjenopprette ro i distriktet og i nabolaget Adhamiyah, og bare et halvt år etter at operasjonen ble iverksatt hadde et flertall i dette lokalområdet tatt avstand fra al-Qaida. Elementer av al-Qaida og andre sunniopprørere er fortsatt tilstedeværende i dette nabolaget og de forsøker å styrke sin posisjon. Samtidig er shiamilitser og iranskstøttede Special Groups aktive i distriktets tre østlige nabolag Shaab, Ur og Beida.

2.1.4 Kadhimiyah

Kadhimiyah er lokalisert nordvest i Bagdad. I øst grenser distriktet til Tigris sin vestbredd. Dette var et rolig område i 2003 og 2004. Da ble sunniledede operasjoner ført andre steder enn i dette distriktet. Etter maktskiftet i 2004 og valget i 2005 gjennomførte sunniopprørere flere angrep og drap, bl.a. på guvernøren i Bagdad, Ali al-Haidari. Distriktet har hovedsakelig vært dominert av shiamuslimer, men inntil 2006 bodde det også en viss andel sunnier i dette området. Disse ble jaget ut etter bombingene av al-Askari-moskéen. Sekterisk vold utført i al-Qaidas og JAMs navn tiltok frem mot iverksettelsen av Sikkerhetsplanen i 2007 da irakiske styrker rykket inn og tok over kontrollen i distriktet.

2.1.5 Karadah

Karadah ligger sentralt i Bagdad, på den sørøstlige bredden av Tigris. Distriktet er delt inn i to områder: Det ene er Karadah-halvøya, der universitetet i Bagdad og nabolagene Jamia, Babil og Karadah befinner seg. Karadah var et distrikt befolket med både sunnier, shiaer og kristne. Inntil 2003 bodde en stor andel av den sunni-muslimske eliten på Karadah-halvøya. Nå er disse stedene overtatt av folk tilhørende den styrende shiamuslimske eliten og partiet Islamic Supreme Council of Iraq (ISCI). Shiarivalen Muqtada al-Sadr og JAM-militsen har derfor mindre innflytelse her. Karadah-halvøya er et av de roligste distriktene i Bagdad.

Lenger sørøst i dette distriktet har imidlertid JAM-militsen og andre shiagrupper mer spillerom. Dette området kalles Zafaraniya og omfatter syv nabolag i distriktet, bl.a. ett med samme navn som området. Demografien i Zafaraniya har endret seg kraftig i de seneste årene fra å være befolket av både sunni- og shiamuslimer samt kristne. Sunnimuslimer ble tvunget vekk av JAM-militsen samtidig som shiaer flyktet hit fra andre sunnidominerende områder i vestlige bydeler av Bagdad. Man regner med at om lag 4000 shiafamilier har slått seg ned i Zafaraniya fra slutten av 2006 til juni 2007. Shiabefolkningen har tidligere blitt utsatt for flere bilbombeangrep fra al-Qaida. Al-Qaidas tilstedeværelse har imidlertid blitt sterkt redusert etter at sikkerhetsplanen ble iverksatt. Dette området regnes i dag som et av de roligere distriktene.

2.1.6 Karkh

Karkh ligger sentralt i Bagdad og inkluderer Den grønne sonen der den amerikanske ambassaden er plassert. Boligområdene i nærheten av hovedgaten Haifa, som går fra sør og opp til Kadhimiya-distriktet, er geografisk isolert pga. Tigris i øst, Muthanna militære flyplass i vest og den internasjonale sonen i sør. Flere Baath-ledere bodde i dette distriktet under Saddam Husseins regime. Rundt dette området var det også nabolag med blandet befolkning og noen med shia-dominans.

Karkh har vært et forholdsvis rolig område, men samtidig et tidligere arnested for sunni-opprørere. Nå har JAM-militsen økonomisk og politisk innflytelse i distriktet, styrt fra områdene i nord og på den andre siden av Tigris.

2.1.7 Mansour

Mansour ligger i Vest-Bagdad og strekker seg fra Abu Ghraib i vest til Karkh i øst. Mansour har vært et overklassestrøk bestående av statseide villaer og eksklusive butikker og caféer. Stedet ble hyppig besøkt av utenlandske diplomater. (Tavernise 2006). Distriktet har en majoritet av sunnimuslimer, men noen nabolag i sørøst har en blandet befolkning. Fra 2006 og frem til iverksettelsen av sikkerhetsplanen var distriktet sterkt preget av voldelige aksjoner og kidnappinger utført både av al-Qaida og JAM-militsen. Ved hjelp av det klanbaserte væpnede borgervernet (Awakening Councils/Sons of Iraq) klarte de amerikanske og irakiske styrkene å avskjære opprørerne og å beskytte befolkningen. Fra juni til oktober i 2007 ble antall angrep per måned i distriktene Kadhimiya og Mansour redusert fra 600 til 100 som følge av alliansen mellom koalisjonsstyrkene og borgerverngruppene.

2.1.8 Rasheed

Rasheed er det største distriktet i Bagdad. Det er delt mellom øst og vest av Highway Eight/Hilla Road.

Øst-Rasheed kalles ofte Doura. Dette området grenser i nord og øst til Tigris og inneholder bl.a. et jordbruksområde og palmelunder.

Før krigen i 2003 hadde Øst-Rasheed en blandet befolkning av sunnier, shiaer og kristne. Al-Qaida fikk fotfeste her i 2006-2007 og rensset ut shiaer og kristne. Abu Disher i sør forble den eneste shiaenklaven i Øst-Rasheed.

Vest-Rasheed har hatt økende sekterisk vold som i hovedsak har vært grunnet i en kamp om territorium. JAM-militsen og tilhørende shiagrupper har fordrevet sunninabolagene Aamel, Bayaa og Saydiyah som ligger inntil grensen mot Øst-Rasheed (se også Farrell 2007).

Amerikanske styrker har mindre nærvær her enn i øst og volden har økt i vest mens den har avtatt i øst. Saydiyah-nabolaget har lenge vært et voldelig område, kanskje fordi det fortsatt har en blandet befolkning og fordi det ligger midt i en hovedferdselsåre fra sør til sentrum av byen, hvilket gjør den strategisk viktig for både shiaer og sunniopprørere. På tross av gjentatte forsøk på å få til forsoning mellom gruppene har ikke den shiadominerte regjeringen klart å legge forholdene til rette for borgervernbevegelsen i dette distriktet.

2.1.9 Rusafa

Rusafa ligger på Tigris østbreidd sentralt i Bagdad. Rusafa grenser til Sadr City langs den nordøstlige grensen som går langs Army Canal. Sadr Citys geografiske nærhet har gjort Rusafa utsatt for sterk innflytelse fra shiamilitser. I Rusafa ligger mange sentrale økonomiske, politiske, helse- og utdanningsinstitusjoner. Det er hovedsakelig et arbeiderklassestrøk. Området hadde før krigen en blandet befolkning av sunnier, shiaer og kristne. I løpet av de siste årene har området blitt mer shia-dominert, men det er en sunnienklave i Fadhil-nabolaget som ligger nord i distriktet mot Adhamiyah. De dominerte shiamilitsene har møtt hard motstand fra sunniopprørere og al-Qaida grupper. Den sekteriske volden og tvangsflyttingen har rammet både sunni- og shiabefolkningen.

2.1.10 Sadr City

Sadr City er et fattigslig distrikt i den nordøstlige delen av Bagdad. Distriktet befolker omlag to millioner mennesker, de fleste shiamuslimer. Bydelen har sitt navn etter Ayatollah Mohammed Sadeq al-Sadr, en shiareligiøs leder som ble drept av Saddam Husseins regime i 1999. Området har i årene etter invasjonen representert den største sikkerhetstrusselen for amerikanske styrker i Bagdad, og var inntil midten av mai 2008 strengt kontrollert av JAM-militsen og den politiske grenen av Sadrist-bevegelsen.

Kampene i Sadr City ble i årene 2004-2006 hovedsaklig ført mellom amerikanske styrker og JAM-militsen. Det ble innført våpenhvile mellom koalisjonsstyrkene og JAM ved et par anledninger i 2004 og 2006, men angrep fra al-Qaida og andre sunni-militante grupper fyrte igjen opp under nye væpnede aksjoner styrt av JAM-militsen.

Da sikkerhetsplanen ble initiert gikk amerikanske og irakiske styrker i første rekke inn for å demme opp den militære opposisjonen i Sadr City fremfor å bekjempe den da motstanden var antatt å være for sterk (Institute for the Study of War 2008: 4). Det ble etablert sjekkpunkter på grensene til Sadr City. Målrettede aksjoner mot kriminelle elementer og arrestasjoner av JAM-ledere og SG-medlemmer ble iverksatt snarere enn storstilte militæroperasjoner i området. Volden ble redusert som følge av dette, men Sadr City var fortsatt en høyborg for shia-militser.

Det var først i mars 2008 at amerikanske og irakiske styrker klarte å etablere permanente militære posisjoner i distriktet. I månedene mars og april pågikk det harde kamper mellom amerikanske og irakiske styrker og shia-militser, inkludert JAM, da den proklamerte våpenhvilen ikke gjaldt i Sadr City (Institute for the Study of War 2008: 4). Først 12. mai inngikk sadristene våpenhvile med den irakiske regjering (Tomkins 2008).

Den 20. mai 2008 innledet irakiske styrker Operasjon Fred og fikk kontroll i nord, mens de amerikanske styrkene var igjen i den sørlige delen av distriktet.

Både de amerikanske og irakiske styrkene har møtt liten motstand i tiden etter denne offensiven, og våpenlagre er blitt konfiskert i stor skala. Frem til 16. juni 2008 hadde den irakiske hæren og amerikanske styrker konfiskert om lag 8000 våpen i Sadr City (Institute for the Study of War 2008: 16). Den nyopprettede roen i Sadr City har gitt koalisjonen mulighet til å etablere humanitær hjelp i området og til å begynne gjenoppbyggingen av Sadr City.

I sør har koalisjonsstyrkene etablert en nabolagsstyrke som er et frivillig basert program bygget opp på samme måte som det sunnidominerte borgervernet. Denne frivillige styrken har som oppgave å opprettholde ro og orden i sine respektive nabolag.

Det ble i april 2008 satt opp en fem kilometer lang mur mellom sør og nord i Sadr City. Muren ble reist langs Al Quds-gaten som deler områdene Tharwa of Jamilla i sør fra de uroligste områdene nord i Sadr City (Bright 2008). Sadr City ble med dette isolert, hvilket bidro til å redusere militsenes tilgang på våpen og forsterkninger (Institute for the Study of War 2008: 4).

3. DEN GENERELLE SIKKERHETSSITUASJONEN I BYEN

Bagdad var sterkt preget av sekterisk vold gjennom 2006 og 2007, men situasjonen har vært langt roligere i 2008. Dette er bl.a. en følge av at flere lokale militser har knyttet seg til klanbaserte væpnede borgerverngrupper som er alliert med amerikanske styrker og den irakiske regjeringen. (BBC World News 2008). Etter å ha vært under koalisjonsstyrkenes kontroll, ble borgerverngruppene overlatt til irakiske myndigheter 1. oktober 2008. Fra 1. november skulle borgerverngruppene også lønnes av Irak. Foreløpig har irakiske myndigheter utbetalt lønn til om lag halvparten av borgerverngruppenes medlemmer (54 000 mennesker).

I perioden mai - september 2008 hadde antall daglige angrep i Bagdad gått ned med 73 prosent siden perioden januar – april 2008 (US Department of Defense 2008).

Så langt i november har imidlertid volden igjen tiltatt. Fra 1.-16. november har det blitt rapportert om 28 bombeangrep eller attentat i Bagdad der 64 mennesker har blitt drept og 249 såret (UN OCHA Reliefweb 2008).

3.1 HVILKE OMRÅDER ER TRYGGERE ENN ANDRE?

Som det fremgår av beskrivelsen over, er det ingen distrikt eller områder i Bagdad som kan regnes som trygge for væpnede anslag. Derimot er det noen områder som er roligere enn andre. En diskusjon om sikkerhet i Bagdad dreier seg i første rekke om sikkerhet for hvem. I shiadominerte områder kan man forvente at angrepene kommer fra sunnimilitante grupper, mens nabolag med sunnidominans er utsatt for angrep fra shiamilitser. Amerikanske og irakiske styrker utfører på sin side angrep mot militsgrupper og opprørere for å avverge angrep mot egne styrker. Væpnede angrep og aksjoner, uansett hvem som iverksetter dem, rammer ofte også tilfeldige sivilpersoner.

Med utgangspunkt i den informasjon som Landinfo har samlet inn i løpet av arbeidet med dette notatet og med forbehold om det som er nevnt i forrige avsnitt, kan en forsiktig indikere at følgende distrikt eller områder er de med minst fare for voldelige anslag: Karadah, Karkh og Øst-Rasheed. Det faktum at det har blitt utført fire bombeangrep i Karadah i løpet av første halvdel av november 2008 er imidlertid betegnende for at angrep forekommer selv i de områder som regnes som rolige (UN OCHA Reliefweb 2008).

Områder som antas å ha større sannsynlighet for væpnede angrep er: 9 Nissan, Mansour, Sadr City, Kadhimiya.

Blant distrikter med størst fare for væpnede angrep er: Vest-Rasheed, Rusafa og Adhamiya.

Det gjøres oppmerksom på at forholdene endrer seg stadig i Bagdad, og at frykten for angrep kan forventes å være svært utbredt blant folk i hele byen.

Det kan også legges til at sikkerheten per i dag i enkelte nabolag til en viss grad baserer seg på ikke-statlige aktører som væpnede borgerverngrupper. Pga. borgerverngruppenes usikre fremtid kan sikkerheten i områdene der de nå står sterkt svekkes.

Likeledes er det usikkert hvilken effekt det vil ha for sikkerheten i byen at amerikanske styrker innen 30. juni 2009 skal trekkes ut av byen i henhold til den nylig inngåtte sikkerhetsavtalen mellom USA og den irakiske regjering.

3.2 SITUASJONEN FOR DE ULIKE GRUPPENE

Sunnibefolkningen har i hovedsak blitt fordrevet fra den østlige delen av Bagdad. I henhold til professor Abdul Jabbar Ahmad ved Bagdad University er om lag 70 prosent av Bagdad nå befolket av shiamuslimer (intervju 13. november 2008). Under Saddam Husseins regime var et flertall av byens borgere sunnimuslimer.

Arabiske shiaer dominerer i Bagdad og befolker nå nær 100 % av områdene øst for Army Canal og mer enn 90 prosent av hele Øst-Bagdad (Abdul Jabbar Ahmad, intervju 13. november 2008).

De kristne har i hovedsak forlatt Bagdad. Et flertall av de internt fordrevne har reist til de kurdiske provinsene. Andre har forlatt Irak.

Både sunnier og shiaer er utsatte for væpnede angrep i Bagdad så lenge militante grupper utfører angrep. Som beskrevet over har antall væpnede aksjoner riktignok blitt redusert i løpet av 2008 i forhold til de to foregående årene, men det pågår fortsatt væpnede anslag på daglig basis i byen. På bakgrunn av denne gjennomgangen er det Landinfos inntrykk at den sekteriske renskningen i dag er betydelig redusert sammenlignet med forholdene i 2006 og 2007, men at innenfor alle grupper er ingen trygge mot nye anslag. Det er derfor ikke mulig å skille gruppene fra hverandre og si at den ene gruppen er tryggere enn den andre.

Andre grupper, uavhengig av trosretning, som er spesielt utsatt i Irak i dag, Bagdad inkludert, er offentlige myndighetspersoner, akademikere, leger og sykepleiere, dommere og journalister (Iraq Updates 2008, CPJ 2008).

4. GRUNNER TIL AT VOLDEN HAR BLITT REDUSERT

Her ser en først og fremst at følgende faktorer har hatt betydning:

- Bagdads sikkerhetsplan som ble iverksatt i februar 2007. Sikkerhetsplanen var et samarbeidsprosjekt mellom koalisjonsstyrkene og den irakiske hæren. Operasjonen besto i å plassere militærbrigader og infanteristryker rundt omkring i distriktet for å hindre væpnede aksjoner (ICG 2008).
- Massive militæroparasjoner rettet mot JAM-militsen og Special Groups (shiamilitser) i de bydelene av Bagdad der disse dominerte førte til at flere militsledere flyktet til Iran og Sør-Irak. Mange ble også arrestert.
- Lederen for JAM-militsen, Muqtada al-Sadr inngikk i mars 2008 en ny våpenhvile med koalisjonsstyrkene og regjeringshæren etter flere dagers harde kamper. Sadr uttalte at: ”Enhver som bærer våpen og går til angrep på offentlige institusjoner, er ikke lenger en av oss”. Avgjørelsen om å trekke militssoldatene tilbake, kom etter at den irakiske regjeringen lovet å stanse «tilfeldige arrestasjoner» av Sadrs tilhengere. Få timer senere besluttet den militære ledelsen i Bagdad å heve portforbudet i den irakiske hovedstaden (VG nett 2008a). Regjeringshæren lovet å ikke straffeforfølge militsmedlemmer som oppga sine våpen (Fadel 2008).
- Samtidig som Muqtada al-Sadr oppfordret militsgruppene tilhørende JAM å legge ned sine våpen, ba han dem heller konsentrere seg om sosiale og kulturelle tiltak. Kun én gren av bevegelsen skulle forbli bevæpnet (US Department of Defence 2008).
- Nedgangen i AQI-angrep skyldes i første rekke opprettelsen av klanbaserte væpnede borgerverngrupper som har forent de fleste sunnimuslimske klanene mot AQI. Ved å angi aksjoner planlagt utført av AQI, har flere av disse blitt avverget (ICG 2008).
- Den irakiske hæren har styrket både sin kapasitet og kapabilitet (US Department of Defence 2008).
- Generell konfliktrøtthet i befolkningen (Jane’s 2008).
- Den sakte tilbaketrekningen av multinasjonale styrker. (Jane’s 2008). Antakelsen er at amerikansk militært nærvær i byen har fremprovosert flere militære angrep av både sunniopprørere og shiamilitser. Reduksjon av amerikanske styrker har derfor ledet til færre militære anslag.
- Operasjon Fred, iverksatt av irakiske styrker i Sadr City. Som nevnt under beskrivelsen av utviklingen i Sadr City, har Operasjonen Fred bidratt til redusert vold i dette distriktet. Mange antar at det skyldes at ledere for JAM-militsen og Special Groups har forlatt området. Det antas videre at humanitær hjelp og gjenoppbygging i distriktet utført av koalisjons- og regjeringshæren, bidrar til ro i området.

5. VIL SITUASJONEN HOLDE SEG ROLIG?

Både amerikansk og britisk etterretning regner med at militsene vil returnere til Irak for å prøve å overta makten igjen. Grunnene til dette fremgår av redegjørelsen nedenfor.

5.1 FORHOLD SOM TALER MOT AT SITUASJONEN VIL HOLDE SEG ROLIG

Det er flere, inkludert tidligere øverstkommanderende for de multinasjonale styrkene i Irak, general Petraeus, og FNs spesialutsending for Irak, Staffan de Mistura, som har advart om at volden igjen vil kunne tilta i Irak. (Institute for the Study of War 2008; Nordland 2008; UN News Centre 2008). Advarslene bygger på antakelser om at flere av lederne av shiamuslimske milits (JAM og Special Groups) er på treningsleire i Iran og at disse har kapasitet til å slå hardt tilbake slik de også gjorde i Bagdad tidlig i 2008. På bakgrunn av disse gruppenes motiver, beslutsomhet og tidligere handlingsmønstre, regner også flere andre det som sikkert at de vil returnere til Irak for å gjenoppbygge sine nettverk (CFR 2008).

Videre regnes opptakten til det forestående provinsvalget som er planlagt avholdt i slutten av januar, også som en kritisk fase i forhold til en ny bølge av voldshandlinger (UN News Centre 2008).

Dessuten har Moqtada al-Sadr nylig kommet med en advarsel om nye angrep fra sadristbevegelsen dersom ikke amerikanske tropper trekker seg ut av Irak (Robertson & al-Sahly 2008). Denne trusselen ble fremstilt kun to dager før den irakiske regjeringen og USA ble enige om en sikkerhetsplan som går ut på at USAs soldater skal trekkes tilbake fra gatene i irakiske byer og landsbyer innen midten av neste år, og at de skal ha forlatt Irak innen utgangen av 2011 (VG nett 2008b).

5.2 FORHOLD SOM TALER FOR AT SITUASJONEN KAN HOLDE SEG ROLIG

Det forholdsvis lave konfliktnivået i dag vil kunne fortsette dersom koalisjonen og irakiske styrker lykkes i å komme militante grupper og ledere i forkjøpet ved å forberede seg grundig på deres retur fra Iran. Dette må etter alt å dømme gjøres ved hardtslående operasjoner mot hjemvendte opprørsledere og deres hjelpere. I tillegg er det en utbredt oppfatning at det må gjøres en innsats for å bedre folks sikkerhet og levekår slik at de ikke fristes til å støtte militante grupper. Gjenoppbygging av landet og humanitær assistanse må derfor gis prioritet.

Dertil er det viktig at den irakiske regjeringen klarer å integrere borgerverngruppene i sin regjeringshær. Dersom store deler av borgervernet ikke får en plass innen offentlige styrker eller administrasjon, er det frykt for at de kan fristes tilbake til militante opprørsgrupper.

6. KILDER

6.1 SKRIFTLIGE KILDER

- BBC World News (2008, 10 November). Triple Baghdad blasts kills dozens. *BBC World News*. Tilgjengelig fra http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7719104.stm [lastet ned 18.11.2008]
- Bright, Arthur (2008, 18 April). US building 'security wall' in Baghdad's Sadr City. *The Christian Science Monitor*. Tilgjengelig fra <http://www.csmonitor.com/2008/0418/p99s01-duts.html> [lastet ned 18.11.2008]
- Committee to Protect Journalists (CPJ) (2008). *Journalists killed in 2003-2008*. New York: CPJ. Tilgjengelig fra <http://cpj.org/deadly/2008.php> [lastet ned 18.11.2008]
- Central Organization for Statistics and Information Technology, Iraq (COSIT) (2007). *Estimated population by governorates, urban/rural and sex for the year 2007*. COSIT. Tilgjengelig fra <http://cosit.gov.iq/english/2007/2-7.htm> [lastet ned 18.11.2008]
- Council on Foreign Relations (CFR) (2008, 25 April). *The Role of the 'Son's of Iraq' in Improving Security*. Greg Bruno, Staff writer. New York / Washington, D.C.: CFR. Tilgjengelig fra <http://www.cfr.org/publication/16088/> [lastet ned 18.11.2008]
- Fadel, Leila (2008, 30 March). Iranian general played key role in Iraq cease-fire. *McClathy Washington Bureau News*. Tilgjengelig fra <http://www.mcclatchydc.com/227/story/32055.html> [lastet ned 18.11.2008]
- Farrell, Stephen (2007, 6 September). Assessing the 'Surge': A Survey of Baghdad Neighborhoods. *The New York Times*. Tilgjengelig fra http://www.nytimes.com/interactive/2007/09/06/world/middleeast/20070907_BUILDUP_MAIN_GRAPHIC.html# [lastet ned 18.11.2008]
- Goetze, Katharina; Salman, D. og Naji, Z. (2008, 31 October). Could Awakening Fighters Rejoin Insurgency? *Institute for war and peace reporting (IWPR), Iraqi Crisis Report*. Tilgjengelig fra http://www.iwpr.net/?p=icr&s=f&o=347536&apc_state=henh [lastet ned 18.11.2008]
- Home Office UK (2008, 15 August). *Country of Origin Information Report, Iraq*. Home Office UK Border Agency. Tilgjengelig fra [http://uk.sitestat.com/homeoffice/rds/s?rds.iraq-050908-doc&ns_type=clickout&ns_url=\[http://www.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs/08/iraq-050908.doc](http://uk.sitestat.com/homeoffice/rds/s?rds.iraq-050908-doc&ns_type=clickout&ns_url=[http://www.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs/08/iraq-050908.doc)] [lastet ned 18.11.2008]
- Institute for the Study of War (2007, November). *Bagdad City*. Washington, D.C.: Institute for the Study of War. Tilgjengelig fra <http://www.understandingwar.org/region/baghdad-city> [lastet ned 18.11.2008]

- Institute for the Study of War (2008, 29 August). *Iraq Report: Summer, 2007 – Summer, 2008: Special Groups Regenerate*. By Marisa Cochrane. Washington, D.C.: Institute for the Study of War. Tilgjengelig fra <http://www.understandingwar.org/files/reports/IraqReport11.pdf>. [lastet ned 18.11.2008]
- International Crisis Group (ICG). (2008, April). *Iraq after the Surge I: The Sunni Landscape*. Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=5415&l=1> [lastet ned 18.11.2008]
- International Medical Corps (2007, January). *Iraqis on the Move: Sectarian Displacement in Baghdad*. Santa Monica: International Medical Corps. Tilgjengelig fra <http://www.imc-la.com/content/article/detail/994/> [lastet ned 18.11.2008]
- Iraq Updates (2008, 17 November). 2000 Iraqi doctors killed since 2003. 2008. *Iraq Updates*. Tilgjengelig fra http://www.iraqupdates.com/p_articles.php/article/28735 [lastet ned 18.11.2008]
- Jane's (2008, 18 February). *Sentinel Country Risk Assessment of Iraq*. [Kun tilgjengelig for abonnenter].
- Morton, Melinda J. & Burnham, Gilbert M. (2008, 13 August). Iraq's Internally Displaced Persons. A Hidden Crisis. *The Journal of the American Medical Association (JAMA)*, Vol. 300, No 6. Tilgjengelig fra <http://jama.ama-assn.org/cgi/content/extract/300/6/727> [lastet ned 18.11.2008]
- Multi-National Force-Iraq (2007, 17 February). *Baghdad security plan officially named 'Fardh al-Qanoon'*. Global Security.org. Tilgjengelig fra <http://www.globalsecurity.org/military/library/news/2007/02/mil-070217-mnfi01.htm>
- Nordland, Rod (2008, 21 August). Avoiding the V word. *Newsweek*. Tilgjengelig fra <http://www.newsweek.com/id/154587/page/1> [lastet ned 18.11.2008]
- Robertson, Campbell & al-Sahly, Suadad (2008, 14 November). Cleric Calls for Resistance to U.S. Presence in Iraq. *The New York Times*. Tilgjengelig fra <http://www.nytimes.com/2008/11/15/world/middleeast/15iraq.html?partner=rss&emc=rss> [lastet ned 18.11.2008]
- Tavernise, Sabrina (2006, 23 June). Baghdad Oasis 'falling to terrorists'. *International Herald Tribune*. Tilgjengelig fra <http://www.ihrt.com/articles/2006/06/23/news/mansour.php> [lastet ned 18.11.2008]
- Tomkins, Richard (2008, 19 May). Test loomes in Sadr City's ceasefire. *Middle East Times*. Tilgjengelig fra http://www.metimes.com/International/2008/05/19/test_looms_in_sadr_city_ceasefire/7102/ [lastet ned 18.11.2008]

- UNHCR (2008, 1 April). *Internal displacement update for Iraq*. Geneva: UNHCR. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/cgi-bin/txis/vtx/iraq?page=briefing&id=47f20efd6> [lastet ned 18.11.2008]
- UN News Centre (2008, 14 November). Critical' period ahead as Iraq gears up for upcoming polls, says UN envoy. *UN News Centre*. Tilgjengelig fra <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=28952&Cr=iraq&Cr1> [lastet ned 18.11.2008]
- UN OCHA Reliefweb (2008). *Iraq – latest updates*. Tilgjengelig fra <http://www.reliefweb.int/rw/rwb.nsf/doc106?openform&rc=3&cc=irq&po=0&so=8&stc=NAM>
- US Department of Defence (2008, September). *Measuring Stability and Security in Iraq. September 2008 Report to Congress*. Washington, D.C.: US Department of Defense. Tilgjengelig fra http://www.defenselink.mil/pubs/pdfs/9010_Report_to_Congress_Sep_08.pdf [lastet ned 18.11.2008]
- VG nett (2008a, 30. mars). Sjiamilits avslutter kampen i Irak. *VG nett*. Tilgjengelig fra <http://www.vg.no/nyheter/utenriks/irak/artikkel.php?artid=513713> [lastet ned 18.11.2008]
- VG nett (2008b, 16. november). Irak godkjenner sikkerhetsavtale med USA. *VG nett*. Tilgjengelig fra <http://www.vg.no/nyheter/utenriks/irak/artikkel.php?artid=533887> [lastet ned 18.11.2008]
- Worth, Robert F. (2006, 25 February). Muslim Clerics Call for an End to Iraqi Rioting. *The New York Times*. Tilgjengelig fra http://www.nytimes.com/2006/02/25/international/middleeast/25iraq.html?_r=1 [lastet ned 18.11.2008]

6.2 MUNTLLIG KILDE

- Abdul Jabbar Ahmad, Bagdad University. Intervju 13. november 2008, NUPI.